

I. Genel Değerlendirme

Parasal sıkılaştırma ve destekleyici yönde uygulamaya alınan seçici kredi ve miktarsal sıkılaştırma adımları ile birlikte kredi büyümesi dengelenmektedir. Makroihtiyati politikalarda atılan sadeleşme adımları sonrasında ticari kredilerde istikrarlı bir büyüme gözlenirken, ihracat ve yatırım kredilerinin payının artmasıyla ticari kredi kompozisyonu iyileşmektedir. Bireysel kredi büyümelerinde belirgin bir yavaşlama izlenmektedir.

Reel sektörün finansal borç oranı gerilemeye devam ederken, firmaların finansal göstergelerindeki olumlu görünüm korunmaktadır. Reel sektör firmalarının finansal kaldıraç oranında önemli bir iyileşme gözlenmiş, bu gelişmede milli gelire oranla düşüş eğilimi gösteren finansal borçluluk etkili olmuştur. Halka açık firmaların kârlılık ve borç ödeme gücüne ilişkin finansal göstergelerinde tarihsel ortalamaların üzerindeki güçlü seyir finansman maliyetlerindeki artış kaynaklı riskleri sınırlandıran bir unsur olarak öne çıkmaktadır.

Reel sektör firmalarının YP açık pozisyonları YP nakdi kredilerindeki gerilemeye bağlı olarak azalmaya devam etmektedir. YP borçlulukta düşüş sürerken, YP borcu bulunan firma sayısı da gerilemektedir. Firmalar güçlü YP likiditelerine bağlı olarak kısa vadeli YP yükümlülüklerini karşılayabilecek sağlam bilançolara sahiptir. Küresel finansal koşullardaki sıkı görünüme karşın firmaların yurt dışı kaynaklardan temin ettiği finansman artmakta ve dış borç yenileme oranındaki güçlü seyir devam etmektedir.

Türkiye'nin hanehalkı borçluluğu emsal ülkelere göre oldukça düşüktür. Kişi başı hanehalkı borcu ve gelire oranla borçluluk göstergeleri gerilemeye devam etmektedir. Yükselen faiz oranları ve makroihtiyati politikadaki sıkılaştırma sonucunda yavaşlayan bireysel kredi büyüme hızları hanehalkı borçluluğunun düşük kalmasında etkili olmuştur.

Bankacılık sektörünün aktif kalitesindeki güçlü görünüm korunmuştur. TGA oranındaki azalma eğilimi haziran ayının sonuna kadar devam etmiş, para politikasında sıkılaştırma süreci sonrasında kredi büyümesindeki yavaşlamayla birlikte TGA oranı yatay bir seyir izlemeye başlamıştır. TGA oranında tarihsel ortalamaların altındaki düşük seyir tüm kredi alt türlerinde gözlenmiştir. Firmaların yakın izlemedeki kredi oranları iyileşmeye devam ederken, bireysel kredilerin yakın izleme oranı sınırlı artış göstermiştir. Yakın izlemede sınıflandırılan kredilerin önemli bir kısmının gecikmesi bulunmamaktadır. Bankaların ihtiyatlılık gereği yüksek karşılık ayırma politikasını sürdürdükleri gözlenmektedir.

Makroihtiyati politikalarda sadeleşme adımları sonrasında, KKM bakiyesindeki azalma hız kazanırken, sistemde artan TL likidite zorunlu karşılıklar ile sterilize edilmiştir. Küresel finansal koşullardaki sıkılaştırmaya ve artan jeopolitik risklere karşın ülke risk priminde gerçekleşen belirgin iyileşme bankaların yurt dışı fonlama imkânlarını olumlu etkilemektedir. Yılın son çeyreğinde yapılan sendikasyon kredisi yenilemeleri yüksek seviyelerde gerçekleşirken eurobond ihraçları da canlanmaktadır.

Bankacılık sektörünün kârlılığındaki aşağı yönlü eğilim, yılın üçüncü çeyreğinde net faiz marjındaki toparlanma ile birlikte sonlanmıştır. Makro ihtiyati düzenlemelerde atılan sadeleşme adımları sonrasında faiz marjı iyileşmektedir. Kâr performansı üzerinde aktif kalitesi kaynaklı riskler sınırlı kalmaya devam ederken, ücret ve komisyon gelirleri ile sermaye piyasası işlemleri ve kambiyo gelirleri kârlılığı desteklemiştir.

Sermaye oranları yasal sınırların üzerindeki seyrini korumaktadır. Bankacılık sektörünün güçlü sermaye pozisyonu beklenmeyen kayıpları karşılayabilecek kapasitedir. Sermaye tamponlarının yanı sıra bankaların ayırdığı serbest karşılıklar gerçekleştirilecek risklere karşı bankaların daha hazırlıklı olmalarını sağlamaktadır. Ayrıca, ihtiyatlı bir şekilde belirlenen kredi risk ağırlıkları ilave bir tampon oluşturmaktadır.

Bankalar faiz ve kur riskini yönetebilecek güçlü bilanço yapısına sahiptir. Düzenlemelerde yapılan sadeleşme sonrasında sektörün TL kredi-mevduat faiz farkı pozitif alana geçmiştir. Bu gelişme bankaların faiz riski yönetimine olumlu katkı vermiştir. Yabancı para net genel pozisyonunun özkaynaklara oranı yasal sınırlar dahilinde olmakla birlikte YP pozisyon fazlası taşıyan banka sayısı sektör genelinde artmıştır.